DIAGNÒSTIC DEL VOLUNTARIAT DE LES ILLES BALEARS 2025

Resum executiu

Govern de les Illes Balears
Conselleria de Famílies, Benestar Social i Atenció a la Dependència

Elaborat per la
PLATAFORMA DEL VOLUNTARIAT
DE LES ILLES BALEARS

Diagnòstic del Voluntariat de les Illes Balears 2025

Encàrrec institucional
Conselleria de Famílies, Benestar Social i Atenció a la Dependència.
Govern de les Illes Balears

Coordinació tècnica
Plataforma del Voluntariat de les Illes Balears

Autoria i elaboració
Neus Tur Bujosa, tècnica de la Plataforma del Voluntariat de les Illes Balears

Suport tècnic, seguiment i revisió
Margarita Gayà Vicente, directora de la Plataforma del Voluntariat de les Illes Balears
Gerard March Terrés, tècnic de la Plataforma del Voluntariat de les Illes Balears

Any d'elaboració
2025

RESUM EXECUTIU

Diagnòstic del Voluntariat de les Illes Balears 2025

DADES CLAU DEL DIAGNÒSTIC

TREBALL DE CAMP

558 persones voluntàries enquestades
56 entitats amb programes de voluntariat enquestades
23 representants de l'administració pública enquestats

13 entrevistes semiestructurades a representants de centres educatius, universitats i teixit empresarial
6 grups de discussió amb persones voluntàries, entitats i administració pública

PERFIL DE LA PERSONA VOLUNTÀRIA

El perfil majoritari de la persona voluntària a les Illes Balears és el d'una **dona adulta**, **amb estudis mitjans o superiors i vinculada a, com a mínim, una entitat social** o associació. La participació voluntària es concentra principalment en **franges d'edat adulta**, amb una presència destacada de persones **de més de 54 anys**.

El voluntariat es desenvolupa majoritàriament en l'**àmbit de l'acció social** es concreta sobretot en **activitats d'acompanyament a persones i suport a activitats associatives**.

ACTIVITATS I ORGANITZACIÓ DEL VOLUNTARIAT

Les activitats desenvolupades en el marc del voluntariat se centren principalment en l'**acompanyament a persones i el suport a activitats associatives i comunitàries**, fet que reflecteix el paper del voluntariat en la generació de vincles socials i espais de participació ciutadana.

Pel que fa a l'organització del voluntariat, la majoria d'entitats han incorporat diferents fases del cicle de gestió del voluntariat. Els processos d'**acollida (93 %) i d'acompanyament i seguiment (96 %)** presenten un alt grau d'implantació, mentre que la **captació i selecció de voluntariat (75 %)** també és present en una part important d'entitats.

En canvi, les fases finals del cicle de gestió presenten un desenvolupament desigual: mentre els processos de tancament tenen una implantació relativament estesa, només el **46 %** de les entitats **mantenen contacte amb les persones voluntàries una vegada finalitzada la seva participació**, fet que evidencia una feblesa específica en la vinculació posterior del voluntariat.

1. CONTEXT I FINALITAT DEL DIAGNÒSTIC

El voluntariat constitueix una forma rellevant de participació social i compromís cívic, amb una presència significativa en àmbits diversos com l'acció social, la salut, la cultura, el medi ambient o la cooperació. A les Illes Balears, el desenvolupament del voluntariat s'articula principalment a través d'una xarxa d'entitats socials i comunitàries que promouen la participació de la ciutadania en iniciatives d'interès general.

El **Diagnòstic del Voluntariat de les Illes Balears 2025** s'elabora a partir d'un encàrrec de la **Conselleria de Famílies, Benestar Social i Dependència del Govern de les Illes Balears** a la **Plataforma del Voluntariat de les Illes Balears**, amb l'objectiu de disposar d'una anàlisi actualitzada sobre la realitat del voluntariat a la comunitat autònoma i aportar coneixement útil per orientar el disseny del **futur Pla Autonòmic del Voluntariat de les Illes Balears**.

El diagnòstic analitza el sistema de voluntariat a partir de la perspectiva de **tres actors principals: les persones voluntàries, les entitats que desenvolupen programes de voluntariat i les administracions públiques**. Així mateix, té en compte el paper d'**altres agents col·laboradors —com el sistema educatiu, la universitat o el teixit empresarial—**, que contribueixen al desenvolupament i la promoció del voluntariat.

2. ENFOCAMENT METODOLÒGIC

La recerca s'ha desenvolupat a partir d'un **enfocament metodològic mixt**, que combina tècniques quantitatives i qualitatives amb l'objectiu d'obtenir una visió global i contextualitzada del sistema de voluntariat a les Illes Balears.

En l'àmbit quantitatiu s'han realitzat **enquestes a tres universos d'anàlisi**:

- persones voluntàries
- entitats amb programes de voluntariat
- administracions públiques

En total, el treball de camp ha recollit **558 respostes de persones voluntàries, 56 respostes d'entitats i 23 respostes d'administracions públiques**.

Aquest treball s'ha complementat amb una aproximació qualitativa basada en **13 entrevistes semiestructurades a** representants de **centres educatius, universitats i teixit empresarial** i **6 grups de discussió** amb **entitats, persones voluntàries i representants de les administracions públiques**, que han permès aprofundir en les experiències i percepcions dels diferents actors implicats.

La combinació d'aquestes tècniques ha permès **triangular la informació i identificar tant patrons generals com dinàmiques específiques** del sistema de voluntariat a les Illes Balears.

3. PRINCIPALS RESULTATS DEL DIAGNÒSTIC

UN SISTEMA DE VOLUNTARIAT ACTIU I DIVERS

El diagnòstic posa de manifest que les Illes Balears compten amb un **teixit associatiu ampli i divers** que impulsa programes de voluntariat en **àmbits socials, culturals i comunitaris** molt diversos. Les entitats socials constitueixen el **principal espai d'organització i desenvolupament del voluntariat**, i actuen com a plataforma de participació ciutadana en iniciatives d'interès general.

Les activitats desenvolupades per les persones voluntàries inclouen principalment l'**acompanyament a persones,** el **suport a activitats associatives i** la **participació en iniciatives de sensibilització i participació comunitària**, fet que reflecteix la capacitat del voluntariat per generar vincles socials i contribuir a la cohesió comunitària.

MOTIVACIONS I EXPERIÈNCIA DEL VOLUNTARIAT

Les motivacions principals per participar en activitats de voluntariat es relacionen amb **el compromís social, la voluntat d'ajudar altres persones i el desig de contribuir a millorar la societat**.

En molts casos, el voluntariat és percebut com una **experiència significativa de participació i vinculació amb la comunitat**, que permet a les persones implicar-se activament en la resposta a necessitats socials.

DIVERSITAT EN LA CAPACITAT ORGANITZATIVA DE LES ENTITATS

L'anàlisi posa de manifest una **gran heterogeneïtat en la capacitat organitzativa de les entitats** que desenvolupen programes de voluntariat. Mentre que algunes organitzacions disposen d'estructures consolidades de gestió del voluntariat, altres entitats operen amb **recursos limitats i** una **elevada dependència del compromís de persones voluntàries clau**.

Tot i que moltes entitats han incorporat processos d'acollida, acompanyament i seguiment del voluntariat, també es detecten **diferències significatives en recursos, estructures organitzatives i capacitat de gestió**, que condicionen el desenvolupament i la sostenibilitat dels programes de voluntariat.

4. PRINCIPALS REPTES DEL SISTEMA DE VOLUNTARIAT

L'anàlisi conjunta dels resultats quantitatius i qualitatius permet identificar diversos reptes estructurals per al desenvolupament del voluntariat a les Illes Balears.

SOSTENIBILITAT DEL VOLUNTARIAT

Les entitats assenyalen **dificultats per garantir la continuïtat de la participació voluntària i consolidar processos estables de captació i vinculació del voluntariat**. La disponibilitat de temps, els canvis en les formes de participació social i la rotació del voluntariat apareixen com a factors que condicionen la sostenibilitat dels programes.

CAPACITAT ORGANITZATIVA DE LES ENTITATS

Moltes entitats disposen de **recursos limitats per gestionar programes de voluntariat**, especialment pel que fa a tasques de coordinació, formació i acompanyament. Aquesta situació genera **diferències significatives en la capacitat de gestió del voluntariat entre entitats**, que poden afectar el desenvolupament dels programes.

COORDINACIÓ ENTRE ACTORS

El diagnòstic posa de manifest la necessitat de **reforçar els espais de coordinació i col·laboració entre entitats, administracions públiques i altres actors implicats** en la promoció del voluntariat, amb l'objectiu de millorar l'articulació del sistema de voluntariat a escala autonòmica.

RECONEIXEMENT SOCIAL DEL VOLUNTARIAT

Diversos actors assenyalen la importància de **millorar el reconeixement social del voluntariat i visibilitzar el seu impacte en la societat**. El voluntariat és percebut com un element clau de participació ciutadana i cohesió social, però sovint **no rep el nivell de reconeixement institucional i social que correspon al seu paper**.

ALIANCES AMB L'ECOSISTEMA SOCIAL

El desenvolupament del voluntariat pot beneficiar-se de **una major col·laboració amb altres agents de l'ecosistema social**, com els centres educatius, les universitats o el teixit empresarial, que poden contribuir a promoure la participació voluntària i ampliar els espais de col·laboració entre sectors.

5. ORIENTACIONS PER AL DESENVOLUPAMENT DEL PLA AUTONÒMIC DEL VOLUNTARIAT

El diagnòstic proporciona una base d'anàlisi que pot contribuir a orientar el disseny del futur Pla Autonòmic del Voluntariat de les Illes Balears, amb l'objectiu de reforçar el desenvolupament del voluntariat i consolidar el seu paper com a espai de participació ciutadana i cohesió social.

A partir dels resultats de l'estudi, es poden identificar diverses línies d'actuació prioritàries per al desenvolupament de les polítiques públiques de voluntariat.

- **Reforçar les polítiques públiques de suport al voluntariat**, impulsant iniciatives que contribueixin a consolidar el sistema de voluntariat i facilitar la participació de la ciutadania en activitats d'interès general.
- **Millorar els recursos i les eines de gestió del voluntariat a les entitats**, especialment pel que fa a la coordinació, la formació i l'acompanyament de les persones voluntàries.
- **Impulsar espais de coordinació i col·laboració entre administracions públiques i entitats**, amb l'objectiu de millorar l'articulació del sistema de voluntariat i afavorir el desenvolupament d'estratègies compartides.
- **Promoure el reconeixement social del voluntariat i visibilitzar el seu impacte**, posant en valor el paper del voluntariat en la construcció de comunitats més cohesionades i participatives.
- **Fomentar la participació voluntària en diferents àmbits**, facilitant l'accés de la ciutadania a iniciatives de voluntariat i ampliant els espais de participació.
- **Potenciar la col·laboració amb altres agents de l'ecosistema del voluntariat**, com els centres educatius, les universitats o el teixit empresarial, amb l'objectiu de reforçar les aliances entre sectors i ampliar les oportunitats de participació.

Aquest conjunt d'orientacions pot contribuir a **enfortir el sistema de voluntariat a les Illes Balears i consolidar-lo com un espai de participació social, solidaritat i compromís cívic**.

MISSATGES CLAU DEL DIAGNÒSTIC

- Les Illes Balears compten amb **un teixit associatiu ampli i actiu que impulsa programes de voluntariat en àmbits socials i comunitaris molt diversos**, fet que configura **un sistema de voluntariat dinàmic amb una presència significativa en la vida social de les illes**.
- El voluntariat es caracteritza per **un fort compromís social i una elevada motivació de participació**, especialment en **activitats d'acompanyament a persones i suport a iniciatives associatives i comunitàries**, que constitueixen els principals espais d'implicació del voluntariat.
- Moltes entitats han avançat en la **implantació d'estructures de gestió del voluntariat**, especialment en processos d'**acollida, acompanyament i seguiment**, fet que indica **un grau important de consolidació del voluntariat organitzat**.
- El sistema presenta **una elevada heterogeneïtat en la capacitat organitzativa de les entitats**, amb diferències significatives en recursos, estructura i capacitat de gestió del voluntariat, que condicionen el desenvolupament dels programes.
- El desenvolupament futur del voluntariat a les Illes Balears passa per **reforçar la sostenibilitat del sistema, millorar la coordinació entre actors i augmentar el reconeixement social del voluntariat**, així com **impulsar aliances amb altres agents de l'ecosistema social**, com el sistema educatiu, la universitat o el teixit empresarial.